

OBTOŽEVANJE S KONTROLO OBTOŽNICE

I. SPLOŠNO O FAZI OBTOŽEVANJA S KONTROLO OBTOŽNICE

- **kazenski postopek** pred sodiščem **sme teči samo na podlagi obtožnice** upravičenega tožilca (268/1)
- **obtožnica** se ponavadi **vloži po končani preiskavi**, če državni tožilec oceni, da so podani pogoji za nadaljevanje kazenskega postopka, izjemoma se **vloži obtožnico brez preiskave**
- obtoževanje s kontrolo obtožnice je neka **prehodna faza med preiskavo in glavno obravnavo**
- sodišče v tej fazi opravi **preizkus obtožnice**
- pri nas je ta faza precej neizrazita in se v njej le redko kdaj zgodi kaj pomembnega in daljnosežnega
- z vidika procesne organiziranosti, bi bilo mogoče to fazo bolj izkoristiti (*sem bi bilo možno vstaviti proceduro pogajanja ter skrajšane in poenostavljene postopke, skratka napraviti marsikaj, da bi na glavno obravnavo prišlo čim manj zadev...*)

II. RAZLIČNI OBTOŽNI AKTI

- **obtožnica**: obtožni akt državnega ali subsidiarnega tožilca v rednem postopku pred okrožnim sodiščem
- **obtožni predlog**: obtožni akt državnega ali subsidiarnega tožilca v sumarnem postopku pred okrajnim sodiščem
- **zasebna tožba**: obtožni akt zasebnega tožilca
- **predlog za kaznovanje**: obtožni akt v postopku zoper mladoletnike

III. OBTOŽNICA

- **obtožnica** je obtožni akt za kazniva dejanja, za katera je zagrožena kazen nad 3 leta zapora in se storilec preganja po uradni dolžnosti
- obtožnica **natančneje definira spor** in vsebuje **predlog sodišču**, da zoper določeno osebo zaradi določenega kaznivega dejanja opravi glavno obravnavo izda sodbo
- ponavadi se vlaga v pisni obliki, kar pa ni nujno

1. VLOŽITEV OBTOŽNICE

- ko je končana preiskava, se kazenski postopek nadaljuje v glavno obravnavo, samo če tožilec vloži obtožnico
- obtožnico se lahko vloži **po preiskavi**
- obtožnico se lahko vloži **brez preiskave** – neposredna obtožnica (*mnenje obdolženca ni potrebno!*)
 - pri kaznivih dejanjih za katera je zagrožena kazen od 3 do 5 let zapora: tožilec lahko vloži neposredno obtožnico brez soglasja preiskovalnega sodnika, če meni, da podatki, navedeni v ovadbi in zbrani v dopolnilnih obvestilih, dajejo zadostno podlago za obtožbo
 - pri kaznivih dejanjih za katera je zagrožena kazen nad 5 let zapora: tožilec lahko vloži neposredno obtožnico, samo s soglasjem preiskovalnega sodnika; preden da preiskovalni sodnik soglasje, mora zaslišati osebo, zoper katero bo neposredna obtožnica vložena – če se preiskovalni sodnik strinja s predlogom, mora državni tožilec vložiti neposredno obtožnico v roku 8 dni, če preiskovalni sodnik ne da soglasja za vložitev neposredne obtožnice, se šteje tožilčev predlog kot zahteva za preiskavo

2. SESTAVINE OBTOŽNICE

- obtožba je strogo formaliziran akt
- **obvezne sestavine obtožnice** so (269/1):
 - ime in priimek obdolženca z generalijami: osebni podatki, na podlagi katerih se ugotovi identiteta obdolženca – subjektivna vezanost sodišča na obtožnico
 - natančen opis dejanja iz katerega izhajajo zakonski znaki kaznivega dejanja: opis dejanja mora sodišče v celoti obravnavati in ne sme ga prekoračiti – objektivna vezanost sodišča na obtožnico
 - pravna kvalifikacija dejanja in navedba določb iz KZ, ki naj se uporabijo: pravna kvalifikacija, ki jo navede tožilstvo za sodišče ni obvezna
 - navedba pristojnega sodišča: ugotoviti je treba kdo je pristojen za sojenje
 - dokazni predlogi tožilstva: predlog tožilca, kateri dokazi naj se izvedejo pred sodiščem – katere priče in izvedence naj se zasliši, kateri spisi naj se preberejo, kateri predmeti potrebni za dokazovanje naj se dobavijo

- obrazložitev: tožilec predstavi svoje videnje zadeve
- **fakultativne sestavine obtožnice** so (269/2):
 - predlog, da se obdolženec pripre ali da se pripor odpravi: zaradi tega se potek dogodkov nekoliko spremeni
 - če je v obtožnici podan predlog, da se obdolženec pripre ali da se pripor odpravi se sproži postopek pred zunajobravnavnim senatom, ki mora v 48 urah odločiti o predlogu
 - če je obdolženec že v priporu, zunajobravnavni senat v 3 dneh po uradni dolžnosti preveri ali še obstajajo pogoji za pripor

IV. KONTROLA OBTOŽNICE

- pri nas **tožilec avtonomno odloča o vložitvi obtožnice**, na samo vložitev sodišče nima nobenega vpliva – v drugih ureditvah večinoma sodišče odloča o prehodu iz preiskave v glavno obravnavo
- tožilec pa ne more neke osebe povsem nekontrolirano postaviti pred sodišče, ker je glavna obravnava javna in je obdolženec izpostavljen nevarnosti, da ga zadenejo negativne družbene posledice ne glede na izid postopka
- zato je na tej točki treba **vpeljati neko obliko sodne kontrole** obtožnice
- s tem naj bi se preprečilo neutemeljeno obtoževanje

1. FORMALNA KONTROLA OBTOŽNICE

- ko je obtožnica vložena, **sodišče po uradni dolžnosti opravi formalno kontrolo obtožnice**
- formalna kontrola obtožnice pomeni, da sodišče pregleda, ali obtožnica vsebuje vse predpisane elemente
- če je obtožnica pomanjkljiva, jo sodišče vrne nazaj tožilcu, da jo popravi v roku 3 dni – če tožilec rok zamudi, se šteje, da je odstopil od pregona

2. MATERIALNA KONTROLA OBTOŽNICE – UGOVOR ZOPER OBTOŽNICO

- materialna kontrola obtožnice pomeni **preizkus utemeljenosti obtožbe** – oceni se, ali je zadosti dokazov, da se lahko obdolženec postavi pred sodišče zaradi sojenja
- **materialna kontrola obtožnice** se opravi samo **fakultativno**:
 - na zahtevo obdolženca ali njegovega zagovornika z vložitvijo ugovora
 - na zahtevo predsednika senata, pred katerim bo glavna obravnava

MATERIALNA KONTROLA NA ZAHTEVO OBDOLEŽENCA

- **ugovor zoper obtožnico** je pravno sredstvo, s katerim obdolženec nasprotuje obtožnici in zahteva od sodišča, da preizkusi njeno utemeljenost
- **ugovor lahko vloži obdolženec ali njegov zagovornik** v roku 8 dni od prejema obtožnice
- predsednik senata s sklepom **zavrže ugovor** (*zoper sklep o zavrženju ugovora je možna pritožba na zunajobravnavni senat*)
 - če je ugovor vložen prepozno
 - če je ugovor vložila neupravičena oseba
- če predsednik senata ne zavrže ugovora, o njem **odloča zunajobravnavni senat** (*ugovorni senat*)
- **možne odločitve zunajobravnavnega senata** glede ugovora na obtožnico so:
 - zavrne ugovor kot neutemeljen: če ugotovi, da je obtožnica utemeljena
 - vrne obtožnico tožilcu v popravo:
 - ker v obtožnici obstajajo formalne napake ali druge pomanjkljivosti, v tem primeru mora tožilec vrniti popravljeno obtožnico, sicer se šteje se šteje, da je odstopil od pregona
 - ker je potrebno stanje stvari v obtožnici bolj razjasniti, v tem primeru mora tožilec v 3 dneh zahtevati preiskavo ali dopolnitev preiskave, sicer se šteje se šteje, da je odstopil od pregona
 - obtožnice ne dopusti in kazenski postopek se ustavi:
 - če dejanje, ki je predmet obtožbe ni kaznivo dejanje
 - če so podane okoliščine, ki izključujejo kazenski pregon (*zastaranje, amnestija ali pomilostitev...*)
 - če so podane okoliščine, ki izključujejo kazensko odgovornost
 - če ni dovolj dokazov, da bi bil obdolženec utemeljeno sumljiv (*ne gre za presojo nasprotujočih si dokazov, ampak za dejstvo, da je dokazov premalo!*)
 - obtožnico zavrže:
 - če ni zahteve upravičenega tožilca
 - če ni predloga ali dovoljena za pregon
 - če so podane okoliščine, ki začasno preprečujejo pregon

MATERIALNA KONTROLA NA ZAHTEVO PREDSEDNIKA SENATA

- predsednik senata ima pravico zahtevati, da zunajobravnavni senat opravi materialno kontrolo obtožnice
- takšna zahteva pride v poštev pri neposrednih obtožnicah, ki niso vezane na soglasje preiskovalnega sodnika
- to naj bi preprečilo kazenske postopke, ki nimajo možnosti, da bi se končali z obsodilno sodbo

V. VEZANOST SODIŠČA NA OBTOŽNICO

- z obtožnico se **določi obseg spora v objektivnem in subjektivnem pomenu** (*obtožnica določa okvir sodbe*)
- obtožnica je močan akuzatorni element, ki nakazuje, da je za spor, ki ga začne tožilec proti obdolžencu
- sodišče je pri odločanju na glavni obravnavi **subjektivno in objektivno vezano na obtožnico**
 - subjektivna vezanost: sodišče lahko sodi samo osebi, ki je navedena v obtožnici, samo za to osebo ugotavlja ali je res storila kaznivo dejanje in ali je kazensko odgovorna
 - objektivna vezanost: sojenje je vezano na kaznivo dejanje, ki je opisano v obtožnici, ugotavlja se obstoj tega kaznivega dejanja